

JUSTITIS MINISTERIET

RETFÆRDIGHED FOR OFRE

Indledning

Vi har pligt til at tage ordentlig hånd om de borgere, der har været offer for en forbrydelse. Vi skal sikre, at de får genoprettelse, genoprejsning, og de oplever at få retfærdighed.

Vi skal altid være på ofrenes side.

Sker det utilgivelige, at børn udsættes for svigt, har vi som samfund en helt særlig forpligtelse. Seksuelle overgreb mod børn er en grusom forbrydelse, der sætter dybe spor i barnets fremtidige liv.

Regeringen vil sikre, at gerningsmændene kan drages til ansvar for deres forbrydelser, og at myndighederne bliver holdt op på deres pligt til at passe på vores børn, når de bliver svigtet. Samtidig vil vi sikre, at børn, der svigtes, får en rimelig godtgørelse, der kan hjælpe dem videre i livet.

Derfor foreslår regeringen med dette udspil en afskaffelse af forældelsesfristerne for gerningsmandens strafansvar i sager om seksuelle overgreb mod børn og for erstatningskrav mod offentlige myndigheder, som har svigtet i den henseende.

Vi vil undersøge, om politiets og domstolenes håndtering af sagerne afspejler situationens alvor. Og så vil vi sikre, at ofrene får en rimelig godtgørelse og erstatning.

Det er på alle måder forfærdende og modbydeligt at blive udsat for en forbrydelse. Med dette udspil gør vi vejen tilbage til en bedre livsbane lidt lettere.

Søren Pape Poulsen, justitsminister

Initiativerne

1. Gerningsmænd skal kunne drages til ansvar for seksuelle overgreb mod børn. Derfor vil regeringen fuldstændigt afskaffe forældelsesfristen i sager om seksuelle overgreb mod børn.
2. Ofre for voldtægt eller incest og børn, der har været udsat for seksuelle overgreb, skal ikke blive begrænset af en tidsfrist for, hvornår de skal anmelde forbrydelsen for at få erstatning. Derfor vil regeringen afskaffe 72-timersreglen i offererstatningsloven for alle sager om voldtægt, incest og seksuelle overgreb mod børn.
3. Det skal altid være muligt at kræve erstatning fra en offentlig myndighed, som ikke har levet op til sit ansvar over for et barn, der er blevet udsat for seksuelle overgreb. Derfor skal krav om erstatning og godtgørelse mod offentlige myndigheder for svigt i sager om seksuelt misbrug fremover ikke kunne blive forældet.
4. Niveaueet for godtgørelse i sager om seksuelle krænkelser af børn har været for lavt. Ofrene skal have bedre adgang til at kræve en rimelig økonomisk godtgørelse. Derfor ønsker regeringen at indføre en nedre grænse på 100.000 kr. i sager om grove seksuelle overgreb mod børn samt forhøje niveauet for tortgodtgørelsen for seksuelle krænkelser med ca. 10 pct. sammenlignet med det niveau, som er forudsat i erstatningsloven fra 2002.
5. Der gennemføres undersøgelser af myndighedernes håndtering af sager om seksuelle overgreb, herunder hvordan ofrene oplever anmeldelsessituationen, og hvorfor nogle sager ikke anmeldes. Der foretages analyse af, hvordan straffesager kan gennemføres hurtigere til gavn for bl.a. ofrene.

1. Gerningsmandens strafansvar skal ikke forældes i sager om seksuelle overgreb mod børn

Seksuelle overgreb kan have langvarige og traumatiserende konsekvenser for barnet. Samtidig kan barnet have svært ved at fortælle om det seksuelle misbrug til andre, før barnet er blevet voksent.

Det kan have betydning for en senere straffesag, da gerningsmandens strafansvar i sager om seksuelle overgreb af børn i dag forældes – afhængig af forbrydelsens art – enten 5 år, 10 år eller 15 år efter, at offeret fylder 21 år. Når gerningsmandens strafansvar er forældet, kan der ikke rejses en straffesag mod pågældende.

Derfor vil regeringen fremsætte et lovforslag, der ophæver forældelsesfristen for gerningsmandens strafansvar i sager om seksuelle overgreb mod børn. På den måde sikrer vi, at der altid kan rejses en straffesag mod gerningsmanden i sager om seksuelle overgreb af børn.

Det betyder afskaffelsen af forældelsesfristen

At gerningsmandens strafansvar ikke forældes betyder, at der til enhver tid kan rejses en straffesag mod gerningsmanden.

Forældelsesfristen for gerningsmandens strafansvar for overtrædelser begået over for en person under 18 år ophæves i disse sager:

§ 210: Incest

§ 216: Voldtægt

§ 218: Samleje ved udnyttelse af sindssygdhed eller mental retardering

§ 219: En institutionsansats samleje med en person, der er optaget i institutionen eller er i institutionens varetægt

§ 220: Samleje ved groft misbrug af arbejdsmæssig, økonomisk eller behandlings- og plejemæssig afhængighed

§ 221: Tilsnigelse af samleje med en person, der forveksler gerningsmanden med en anden

§ 222: Samleje med en person under 15 år

§ 223: Samleje med stedbarn, plejebarn mv. under 18 år

§ 224: Samleje mod betaling med en person under 18 år og medvirken hertil

§ 226: Optagelse af pornografiske fotografier, film eller lign. af en person under 18 år

§ 227, stk. 1: Medvirken til, at en person under 18 deltager i en pornografisk optræden

2. 72-timersreglen afskaffes for sager om voldtægt, incest og seksuelt misbrug af børn

Ofre for forbrydelser kan være berettiget til at få offererstatning. Men i dag er det som udgangspunkt en betingelse, at lovovertrædelsen er anmeldt til politiet inden 72 timer efter, at den fandt sted.

Baggrunden for 72-timersreglen er, at en politianmeldelse skal ske hurtigt, så politiet har den bedst mulige udsigt til at finde gerningsmanden og opklare sagen.

Men sager om voldtægt, incest og seksuelle overgreb mod børn er præget af, at forbrydelsen ofte først sent kommer til politiets kendskab. Det kan betyde, at offeret afskæres fra at få offererstatning, fordi forbrydelsen er anmeldt senere end 72 timer efter gerningstidspunktet.

Vi skal sikre, at voldtægtsofre, ofre for incest og børn, der har været udsat for et seksuelt overgreb, ikke bliver afskåret fra at få erstatning, blot fordi de har anmeldt forbrydelsen for sent. Derfor vil regeringen fuldstændig afskaffe 72-timersreglen i offererstatningsloven for sager om voldtægt, incest og seksuelt misbrug af børn.

3. Erstatnings- og godtgørelseskrav mod offentlige myndigheder for svigt i sager om seksuelle overgreb skal ikke forældes

Hvis en offentlig myndighed ikke har levet op til sit ansvar over for et barn, der er blevet udsat for seksuelle overgreb, kan barnet være berettiget til erstatning og godtgørelse fra myndigheden. Det kan være tilfældet, hvis en kommune har modtaget underretninger om, at et barn i kommunen bliver udsat for seksuelle overgreb, uden at kommunen har reageret.

Som reglerne er i dag, betyder forældelsesreglerne imidlertid, at børn, der er blevet udsat for sådanne overgreb, i nogle tilfælde bliver afskåret fra at få erstatning eller godtgørelse fra de offentlige myndigheder. Det kan f.eks. være tilfældet, hvis et barn, der er blevet udsat for et seksuelt overgreb, uden at kommunen har reageret på oplysninger herom, ikke får rejst erstatningssag mod kommunen før mange år efter, fordi det kan være svært at tale om overgrebet. I dag vil det betyde, at kravet om erstatning og godtgørelse i mellemtiden kan være blevet forældet.

Derfor vil regeringen afskaffe forældelsesfristerne for krav på erstatning og godtgørelse fra offentlige myndigheder, der har svigtet børn, der har været udsat for seksuelle overgreb. Vi vil sikre, at sådanne krav om erstatning og godtgørelse kan gøres gældende helt frem til det tidspunkt, hvor det enkelte barn er klar til håndtere sådan en sag.

Initiativet vil omfatte krav på erstatning og godtgørelse som følge af de former for seksuel misbrug eller incest, hvor regeringen samtidig foreslår, at gerningsmandens strafansvar ikke længe skal kunne forældes. Herved sikres sammenhængen mellem de civile og strafferetlige forældelsesfrister, idet hverken gerningsmandens strafansvar eller et erstatningskrav mod en offentlig myndighed bortfalder pga. forældelse.

Forældelsesreglerne i dag

I dag forældes erstatnings- og godtgørelseskrav mod offentlige myndigheder for tilsidesættelse af deres lovbestemte forpligtelser over for et barn 3 år efter skadens indtræden. Fristen udskydes, hvis barnet ikke har været klar over, at det havde et krav, eller hvem kravet kunne rejses mod. De absolutte forældelsesfrister på enten 10 eller 30 år vil dog gælde i en sådan situation. Det betyder, at kravet forældes efter enten 10 eller 30 år, uanset om den skadelidte er blevet klar over muligheden for at kræve erstatning og godtgørelse.

Det foreslår regeringen

Regeringen foreslår at afskaffe forældelsesfristerne i sager, hvor børn, der har været udsat for seksuelle overgreb, rejser krav om erstatning og godtgørelse mod offentlige myndigheder, der har tilsidesat lovbestemte forpligtelser. Det drejer sig f.eks. om kommunens pligt til at foretage en systematisk vurdering af en underretning, herunder pligt til at vurdere, om barnets sundhed eller udvikling er i fare, og der derfor er behov for at iværksætte akutte foranstaltninger.

4. Tortgodtgørelsen forhøjes for seksuelle krænkelser

Ingen godtgørelse eller erstatning kan slette seksuelle krænkelser, men en mere rimelig erstatning kan måske give en oplevelse af større retfærdighed.

Der er eksempler på domme, hvor børn, der har været udsat for grove seksuelle krænkelser, har fået helt ned til 30.000 kr. i tortgodtgørelse. Der er også domme, der viser, at domstolene følger nogle niveauer for tortgodtgørelse, som stammer fra 2002, og som derfor ikke tager hensyn til den almindelige prisudvikling.

Derfor vil regeringen indføre en nedre grænse på 100.000 kr. i tortgodtgørelse til børn, som er ofre for grove seksuelle krænkelser.

Den nedre grænse vil indebære, at et barn, som i en årrække har været udsat for grove seksuelle overgreb af et familiemedlem, som minimum skal tilkendes 100.000 kr. i tortgodtgørelse for overgrebet.

Derudover vil regeringen generelt forhøje godtgørelsesniveauerne i alle sager om seksuelle krænkelser, så de følger den almindelige prisudvikling.

Erstatning i dag

Efter de gældende niveauer for tortgodtgørelse vil et voldtægtsoffer blive tilkendt mellem 60.000-70.000 kr.

Regeringens forslag

Efter ændringen, der tager hensyn til prisudviklingen siden 2002, vil voldtægtsofferet blive tilkendt mellem 65.000-76.000 kr..

Hvad er en godtgørelse?

En erstatning skal erstatte et dokumenteret økonomisk tab, der kan gøres op efter en objektiv målestok, sådan at den skadelidte bliver stillet, som om skaden ikke var sket.

Nogle handlinger medfører en skade, der ikke udelukkende kan gøres op efter en objektiv økonomisk målestok. Det gælder f.eks. seksuelle overgreb. Her beror vurderingen af skaden på mere subjektivt prægede kriterier som lidelse, tort, ubehag mv.

Derfor kan ofre for forbrydelser være berettiget til at få en såkaldt godtgørelse. Godtgørelsen skal altså ikke erstatte et økonomisk tab, men "gøre godt" for det, man er blevet udsat for.

5. En forbedret indsats

Ofre for voldtægt og andre seksuelle overgreb skal føle sig trygge ved at gå til politiet. Samtidig kan det have stor betydning for et offers mulighed for at bearbejde en voldtægt eller et andet seksuelt overgreb, at gerningsmanden bliver stillet til ansvar.

Derfor vil regeringen gennemføre to undersøgelser af, hvilke omstændigheder der har betydning for, at seksuelle overgreb anmeldes.

Når resultatet af de to undersøgelser foreligger, vil regeringen tage stilling til, hvad der kan gøres for at hjælpe ofre for voldtægt og andre seksuelle overgreb, så de føler sig trygge ved at anmelde overgrebet til politiet, og om der skal gennemføres tiltag, der i højere grad sikrer, at seksuelle overgreb bliver anmeldt.

Det undersøger regeringen

Undersøgelse af retningslinjer for politiets håndtering af voldtægtssager

Undersøgelsen skal afdække, hvordan ofre for seksuelle overgreb, der har anmeldt overgrebet til politiet, oplevede anmeldelsessituationen. Som led i undersøgelsen vil der blive fulgt op på de nye, centrale retningslinjer for modtagelse og behandling af anmeldelser om voldtægt, som blev lanceret med voldtægtspakken i januar 2016. Undersøgelsen forventes færdig i løbet af foråret 2017.

Undersøgelse af, hvorfor sager ikke anmeldes

Undersøgelsen har til formål at afdække, hvad der kan have betydning for, at nogle ofre for voldtægt og andre seksuelle overgreb anmelder overgrebet, mens andre ikke gør det. Undersøgelsen er baseret på data fra Center for Seksuelle Overgreb, Rigshospitalet, og belyser en række forhold ved ofrenes situation og overgrebet. Undersøgelsen forventes færdig i starten af 2017.

Analyse af hvordan straffesager kan gennemføres hurtigere

Der går i dag for lang tid fra en forbrydelse er begået, til gerningsmanden får sin straf – i gennemsnit ca. 10 måneder fra en straffesag anmeldes til en dømt gerningsmand kommer i fængsel.

Det er krænkende for både offeret og for borgernes generelle retsfølelse, hvis forbrydere går rundt på fri fod i længere tid, inden de får deres straf. Omvendt er det også urimeligt, hvis uskyldige borgere skal have en uberettiget mistanke hængende over sig i længere tid, fordi myndighedernes sagsbehandling trækker ud.

Regeringen har derfor igangsat en tværgående analyse som skal identificere initiativer, som kan medvirke til at nedbringe sagsbehandlingstiderne i straffesager. Analysen gennemføres med ekstern konsulentbistand og forventes afsluttet i 1. halvår 2017.

Dato

15.12.2016

Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Telefon

72 26 84 00

Email

jm@jm.dk

Foto

Colourbox